

Aleg 294

Sprawozdanie

Komisji zapomogowej w przedmiocie przedłożenia Wydziału krajowego o klęskach elementarnych tudzież wniosków poselskich w tej sprawie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 6. lutego 1913 L. 213802/12 przedstawił Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi rozmiary szkód spowodowanych nadmiernymi opadami atmosferycznymi w ciągu lata 1913 r.

Na podstawie badań przedsięwziętych przez Wydziały Rad powiatowych ustalono w przybliżeniu wysokość tych szkód, jak następuje:

1. Zniszczone względnie uszkodzone ziemiopłody na przestrzeni 2531595 ha w 5026 gminach i 1917 obszarach dworskich	290,999.365 K
2. Zniszczone przez zerwanie i zaszutrowanie gruntu	2,224.471 „
3. Zniszczone wzgl. uszkodzone drogi powiatowe i gminne	11,652.498 „
4. Zniszczone wzgl. uszkodzone drogi krajowe	636.000 „
5. Uszkodzone roboty przy budowie dróg konkurencyjnych	56.000 „
Razem	305,568.334 K

Brak w tem zestawieniu cyfry szkód w drogach państwowych i cyfry szkód w ochronnych budowlach wodnych, w robotach regulacyjnych na rzekach i w publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, brak cyfry szkód spowodowanych pomniejszonymi klęskami jak myszy, gradobicia, przymrozki; brak cyfry szkód spowodowanych brakiem produkcyi mleka; brak cyfry szkód w drobniejszych gałęziach produkcyi, jak warzywnictwo, sadownictwo, pszczelnictwo, brak cyfry szkód spowodowanych chorobami inwentarza jako następstwem nadmiernej wilgoci, jak motylicą u owiec na podkarpaciu; brak nadto cyfry szkód spowodowanych deteryoracją warstatów rolnych jakoto zabagnieniem przez stagnujące wody, zakwaszeniem, zachwaszczeniem, co bardzo ujemny wpływ wywiera na następne okresy produkcyi.

Krótkość czasu nie pozwoliła Komisji zapomogowej zebrać materiałów dla krytycznej oceny dat zestawionych przez Wydział krajowy.

Porównując je jednak z datami klęski z r. 1908, która mimo niepamiętnych rozmiarów przecież nie była tak ogólna i takiego ogromu spustoszenia nie zrządziła, jak klęska roku zeszłego, a po dokładnem i wszechstronnem zbadaniu została przez ówczesną Komisję budżetową Wysokiego Sejmu oszacowana na sumę 379,539.055 K, niepodobna nie nabrać przekonania, że daty podane przez Wydział krajowy oceniają bardzo nisko sumę szkód poniesionych przez rolnictwo naszego kraju wskutek klęsk żywiołowych roku ubiegłego.

Toteż nie w tem optymistycznym oszacowaniu okazuje się groza położenia kraju. Występuje ona dopiero przy przeglądzie skutków klęski, przy rozpatrzeniu obecnego położenia ludności, która osłabiona ekonomicznie już klęskami żywiołowymi

z r. 1912 tudzież przebyłą epidemią pryszczycy, przyniesiona jest nadto całem brzemieniem przesilenia finansowego wynikłego z zawikłań politycznych i częściowej wprowadzie ale długotrwałej mobilizacyi, co z natury rzeczy u nas jako w kraju najbardziej eksponowanym musiało się najdotkliwiej dać odczuć.

Wśród ludności wiejskiej objawiają się skutki klęski przedewszystkiem jako niedobór środków żywności, a to nie tylko zboża twardego, ale co gorsza i czego w r. 1908 w tym stopniu nie było — ziemniaków i kukurydzy, stanowiących główną podstawę pożywienia dla uboższych mas ludności.

Powiaty środkowej części kraju, powiaty podkarpackie, powiaty naddnie-strzańskie i okolice położone wzdłuż rzek a nawet mniejszych dopływów utraciły tak wielką część normalnego zbioru, że znaczna część ludności nie zdoła wyżywić się zebranymi we własnem gospodarstwie plonami, lecz musi je na własną potrzebę zakupić. Miejscami musi być zakupiona cała żywność, gdyż ziemniaki zostały doszczętnie zniszczone.

Równolegle z brakiem żywności występuje brak paszy w dolinach rzek, gdzie a woda zmuliła lub zabrała lub gdzie od deszczów zgniła, a pogorszenie jakości wszędzie wskutek wyługowania (siana i koniczyny) i zczernienia (słomy) na słoicie. Licząc się z tym brakiem paszy, hodowcy pod zimę gwałtownie redukowali stan żywego inwentarza, wysprzedając sztuki, dla których niestarczyło zapasu paszy.

Masowa wysprzedaż pociągnęła za sobą oczywiście spadek cen bydła w miesiącach jesiennych i z początkiem zimy, co stanowi dalszą poważną pozycję w rubryce strat rolnictwa.

Chów i wypas trzody ograniczono wskutek braku kartofli a fakt ten odbił się ujemnie na spędzie trzody galicyjskiej na głównym rynku zbytu w Wiedniu, gdzie towar galicyjski zastąpiony został produkcją węgierską, bodaj czy nie na stałe, gdyż raz utrudniony rynek zbytu trudno jest odzyskać.

Przemysł rolniczy także ograniczył produkcję. Niedostatecznie odżywiane krowy wykazują zmniejszoną wydajność mleka i do kraju napływa w zwiększonych ilościach masło duńskie, litewskie, rosyjskie i syberyjskie. Gorzelnie o ile podjęły ruch, zmuszone są ograniczyć trwanie kampanii z powodu braku głównego materiału: kartofli. Tem samem odpada produkcja brahy jako paszy zimowej, produkcja opasów i produkcja nawozu.

O ile źle zebrane zboże w pewnej mierze może być użyte do konsumpcyi, to na nasienie do siewu nie nadaje się zupełnie. Ta sytuacja zachodzi właśnie na przestrzeni całego prawie kraju, a doświadczenia poczynione przy zasiewach jesiennych, przy których nieodpowiednie nasienie użyto, albo bardzo rzadko albo wcale nie powschodziło, przymusza ludność do nabywania odpowiedniego nasienia z poza własnego gospodarstwa. Klęska zeszłoroczna nauczyła też rolników, że istnieją odmiany roślin uprawnych bardziej odporne na niekorzystne wpływy atmosferyczne. Na te odmiany właśnie okazuje się bardzo intensywny popyt, który musi być zaspokojony w interesie przyszłej siły produkcyjnej rolnictwa. Oprócz braku zdatnego na zasiew ziarna twardego i nasienia koniczyny występuje z wyjątkiem okolicy Krakowa, tudzież skrajnych powiatów północnych i wschodnich, brak kartofli, których nieurodzaj nawet na gruntach niepodległych zalewowi przybrał takie rozmiary, iż w wielu gospodarstwach zaniechano ich zbioru, gdyż koszt zbioru przewyższał jego wartość. Jakoż zgłoszenia na kartofle nasienne napływają w wielkich masach do korporacyj rolniczych i dziś przekroczyły już sumę 6000 wagonów. Zapotrzebowanie nasion wiosennych jest tem większe, że z powodu utrudnionych warunków uprawy jesiennej część gruntów przeznaczonych pod oziminy pozostała nie obsiana, a część obsiewów dokonanych trzeba będzie przeorać, gdyż ziarno nie powschodziło.

Zdawałoby się, że wobec tego ogromnego ubytku w sumie plonów przynajmniej te gospodarstwa, które zdołały ocalić część zbiorów będą je mogły spieniężyć. Oczekiwanie to jednak całkowicie zawiodło.

Kraje ościenne, zwłaszcza zachodnie i północno-zachodnie miały tak obfite zbiory i w tak pomyślnych warunkach wykonane, że popytu na gorszej jakości produktu naszego kraju zupełnie prawie nie było, względnie oferowane ceny były nie do przyjęcia. Do utrudnienia zbytu produktów przyczyniła się i ta okoliczność, że słabsi kupcy, którzy po inne lata dokonywali transakcyj przy pomocy kredytu, w tym roku pozbawieni tego środka pozostawili teren dla nielicznych firm silnych, które w ten sposób niejako zmonopolizowały popyt na ziemiopłody.

Stąd to w jesieni sprzedawali włościanie na targach małomiasteczkowych owies po 12 K. za 100 kg. Obecnie zaś płacą młyny za pszenicę krajową 15—18 K. w miarę stopnia uszkodzenia, gdy węgierska kosztuje 22·70—23·70 K. za 100 klg. Żyto galicyjskie z trudnością znajduje nabywcę po cenie 16·60—17·60 K., gdy węgierskie osiąga 18·70—19·30 K. za 100 klg.

W tym stanie rzeczy rolnictwo nie tylko jest pozbawione normalnych dochodów netto, ale przez zniszczenie plonów stanowiących dochód brutto, utraciło także wyłożone koszta produkcji, a wypadkach zniszczenia i zdeteryowania gruntów postradało i część substancji majątku nieruchomego. Rolnictwo stoi wobec konieczności, przywrócenia zdeteryowanych warstatów pracy do stanu normalnego, nabycia części paszy, nabycia nasion do siewu wiosennego, nabycia części żywności. Oczekają je zwiększone wkłady gospodarskie, ciężki bardzo przednowek, a w wielu okolicach u włościan i wyrobników wprost widmo głodu, któremu w warstwie większych właścicieli odpowiada widmo ekspropriacji, u dzierżawców zaś niewypłacalność.

Ludność miejska znajduje się w podobnem położeniu. Wprawdzie z małymi wyjątkami klęski elementarne bezpośrednio nie zniszczyły owocu pracy ani w przemyśle ani w handlu; wprawdzie produkcja przemysłowa nie znajduje się pod przymusem podejmowania dalszych aktów produkcji także wobec złej konjunktury, wprawdzie produkcja przemysłowa wobec możliwości wielokrotnego obrotu kapitału w ciągu roku łatwiej znaleźć może kompensatę za złe wyniki jednego lub kilku okresów produkcji i szybciej zgoić odniesione rany, atoli związek między powodzeniem ludności rolniczej a powodzeniem ludności miejskiej jest tak silny, że pierwsze rozstrzyga także o drugim. Zależność ta w naszych miastach, których handel i przemysł pracuje dotąd w ogromnej przewadze dla konsumpcji krajowej a nie na eksport poza kraj, jest większa niż gdzieindziej i ujawniła się obecnie w całej pełni. Ograniczenie potrzeb i zmniejszona siła kupna rolników spowodowały zastój w handlu i produkcji artykułów na potrzebę ludności wiejskiej.

Niezależnie od tego zaciężyło na miastach zarówno jak na rolnictwie przesilenie pieniężne i brak kredytu. Liczne przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, które w czasach łatwego kredytu pomyślnie się zawsze rozwijały i dawały zarobek rzeszom robotników, z chwilą zamknięcia kredytu zmuszone były zawiesić lub ograniczyć czynności.

Jako moment pierwszorzędny wysuwa się tu zastój w ruchu budowlanym, który dawał zatrudnienie wielkiej liczbie ludności wiejskiej i podmiejskiej, obecnie pozbawionej tego wydatnego źródła zarobkowania.

Wykładnikiem ciężkiego położenia prywatnych jednostek gospodarczych jest także sytuacja ciał samorządnych gmin i powiatów. Przy zmniejszonej wydajności dodatków do podatku, stoją one wobec konieczności zwiększonych wydatków zwłaszcza na rekonstrukcję komunikacji.

Tymczasem mimo żądań podniesionych przez najpoważniejsze czynniki, sta-

nowisko c. k. Rządu centralnego nie odpowiada dotąd ani ogromowi klęski, ani ogromowi ofiar, jakie ludność kraju poniosła stąd, że zarządzenia wydane w interesie Państwa podczas ostatniego przesilenia w polityce zewnętrznej, przede wszystkim i najciężej dotknęły ludność tutejszą ani proporcji wynikającej z porównania z pomocą udzieloną przez Państwo Tyrolowi i Karyntyi w analogicznych wypadkach, ani wreszcie temu minimum potrzeb, od którego zaspokojenia zależy złagodzenie skutków klęski i zapobieżenie katastrofie ekonomicznej kraju.

Komisya odnosi to twierdzenie przede wszystkim tylko do c. k. Rządu centralnego, wyrażając zarazem gorące uznanie i wdzięczność J. E. p. Namiestnikowi za to, że jako Szef c. k. Rządu krajowego rozumiejąc i oceniając powagę sytuacji, czynił i czyni niezmordowanie usilne starania o wyjednanie jak największej pomocy ze strony c. k. Rządu centralnego i o jak najrychlejsze asygnowanie środków przyrzeczonych.

Dzięki tej energii J. E. p. Namiestnika, według sprawozdania udzielonego Komisji przez c. k. Rząd krajowy w myśl życzenia objętego wnioskiem p. Cieńskiego i Tow., uzyskano dotąd od Rządu następującą pomoc:

1. Na zasiewy jesienne 1913 r. 1.000.000 K, za co dostarczono z górą 1.000 wagonów zboża po niższej cenie, mianowicie z opustem 6 K na cm.

2. Na przezimowanie intencarza 1,500.000 K.

Za to zakupiono dotychczas z górą 2.800 wagonów otrąb, z czego przyznano dotychczas czterem głównym Towarzystwom gospodarskim (c. k. galic. Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, c. k. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych we Lwowie „Silskij Hospodar“ we Lwowie do rozsprzedaży hodowcom bydła, po 585 wagonów. Otrąby sprzedaje się rolnikom po 7 K za cm., zaś dla bydła zarodowego i związków mleczarskich po 5 K.

Razem zakupi się za powyższą subwencję 3.000 wagonów, z czego na każde z wymienionych Towarzystw przypadnie około 750 wagonów.

Na zakupno innego rodzaju pasz treściwych (makuchów i mąki czerwonej etc.) asygnowano z powyższego funduszu każdemu z czterech Towarzystw po 25.000 koron, razem 100.000 koron.

Nadto udzielił c. k. Rząd 1.000 wagonów soli, którą rozdzielono pomiędzy powiaty, stosownie do ilości bydła i otwarto źródeł solne, z których się wydaje solankę.

3. Na żywność dla ludności, rekonstrukcję budynków i roboty ochronne na rzekach, przyznał c. k. Rząd 3.000.000 K. Z tego asygnowano dotychczas 2.000.000 koron na żywność i domy, a 150.000 K (z tego samego funduszu) na roboty ochronne na rzekach, celem zapobieżenia wylewom.

Pozostaje do żądania 650.000 K, których wyasygnowania zażądano.

Z powyższego kredytu w kwocie 2,200.000 K wydano:

a) na doraźne zapomogi na żywność, odzież, paszę, odwodnienia, rekonstrukcję domów etc. asygnowano w ciągu lata i jesieni okragło 250.000 K (z tego na rekonstrukcję domów okragło 100.000 K);

b) w jesieni zakupiono i rozsprzedano po 4 K za cetnar 3.000 wagonów ziemniaków, co kosztowało okragło 900.000 K.;

c) obecnie dano Towarzystwom rolniczym po 250.000 K (razem 1.000.000 K) na zakupno żywności w ilości 1.512 wagonów, którą się już zaczęło sprzedawać z opustem 6 K na cetnarze;

d) za pośrednictwem Starostw wdrożono przygotowania do akcji rozdawnictwa żywności za darmo najuboższym, co zacznie się w marcu;

e) rozdział kwoty 150.000 K na roboty ochronne na rzekach w toku.

4. Na rekonstrukcję dróg nierządowych (przedewszystkiem gminnych II. klasy) przyznał c. k. Rząd 3,000.000 K, z czego asygnowano 2,300.000 K rozdzielono między powiaty. — Pozostaje do żądania 700.000 K.

5. Na zasiewy wiosenne c. k. Rząd asygnował na razie 3,500.000 K do rozdziału między cztery korporacje rolnicze.

6. Przyznano ulgi podatkowe i zarządzono oględne ściąganie podatków.

7. Przyznano zniżki taryfowe na przewóz wszelkiego rodzaju artykułów zapomogowych (żywność, opał, nasiona, nawozy sztuczne etc.).

8. Na akcyę kredytową rząd przyznał bonifikacyę $2\frac{1}{2}\%$ w razie zaciągnięcia pożyczki krajowej na akcyę kredytową dla małej i średniej własności oraz dla rękodzielników do 20,000.000 K. Gdyby Bank krajowy bez zaciągnięcia pożyczki krajowej przeznaczył jakąś kwotę na powyższe cele z własnych funduszków, wyniesie bonifikacya 1% , w obu przypadkach najdłużej przez 5 lat.

Dotychczas przeznaczył Bank kraj. na powyższe cele z własnych funduszków 7,000.000 K i prosił o przyznanie od tej kwoty $2\frac{1}{2}\%$ bonifikacyi.

9. Dla miast:

a) przyznano i asygnowano 1,500.000 K na żywność i opał;

b) przyrzeczono analogicznie jak pod 8. bonifikacyę 2% od pożyczki w maksymalnej sumie 15,000.000 K zaciągnąć się mającej na ułatwienie kredytu dla ludności miejskiej.

10. W zakresie melioracyi asygnował c. k. Rząd zasiłek z funduszu melioracyjnego w kwocie 500.000 K na niezbędne roboty odwodniające, które ma wykonać Wydział krajowy.

Suma pomocy dotąd przez c. k. Rząd udzielonej wyraża się w cyfrze 12,650.000 K. Dalsze 1,350.000 K oraz częściową bonifikacyę odsetek dla 35,000.000 K pożyczek w instytucjach finansowych zaciągnąć się mających, przyrzeczono. I tu zaraz uderza dysproporeya między potrzebą a jej zaspokojeniem. Żeby dotknąć ułatwień kredytowych, jako najodpowiedniejszej formy pomocy, to przy tej wysokości żądanych odsetek i przy tych warunkach wymaganego zabezpieczenia, jakie dla chcących korzystać z pożyczek, ustanowiona pomoc jest minimalna, a co gorsza, dostępna tylko silniejszym finansowo właścicielom gospodarstw. Wykluczeni prawie są od niej rolnicy nie mogący przedstawić dla pożyczki zabezpieczenia hipotecznego, między innymi przedewszystkiem dzierżawcy, którzy najwięcej od klęski ucierpieli.

Podobnie ze zniżenia cen przy nabywaniu żywności, paszy i nasion mogą korzystać tylko ci, którzy posiadają środki na zapłacenie tej zniżonej ceny. Słabsi ekonomicznie ipso facto z pomocy korzystać nie moga.

Przyznane dotąd środki są mimo to za szczupłe, żeby zaspokoić choćby połowę zgłoszeń mogących zapłacić zadatki i zniżone ceny.

Przy ułatwieniach w nabywaniu paszy pominięto zupełnie chów trzody, notorycznie najważniejsze źródło gotówki dla włościan małorolnych.

Zdaniem Komisji akcyę cała wymaga rozszerzenia i uprzystąpnienia dla najsłabszych ekonomicznie jednostek.

Z przebiegu dotychczasowego akcyi nasuwa się nadto spostrzeżenie, że od przyrzeczeń, do ich dopełnienia prowadzi dość długa droga mimo ponagleń ze strony c. k. Rządu krajowego.

Zwłoka taka wpływa ujemnie na wynik samej akcyi. Biorąc za przykład pomoc w nabywaniu nasion wiosennych Komisya nie może nie zwrócić uwagi, że wskutek zwłoki w asygnowaniu gotówki na nasiona wiosenne ludność nawiedzona klęską będzie musiała płacić o 2—3 K na 100 kg. ziarna nasiennego więcej, niż gdyby środki te oddano do dyspozycyi jeszcze przed ogłoszeniem akcyi i przed wezwaniem do wnoszenia zgłoszeń. Instytucye bowiem powołane do przeprowa-

dzenia transakcyi nie mając gotówki na zadatki, ani nie znając wysokości sumy, jaką będą miały do dyspozycyi, wstrzymują się z zakupnem większych partyj. Tymczasem spekulacya obserwując zbieranie zgłoszeń, oryentuje się w zapotrzebowaniu, wykupuje towar i śrubuje cenę. Owies siewny, który można było przed miesiącem kupić po 16.50 K za 1 ctm. dziś już kosztuje wyżej 18 K. W ten sposób bez żadnej korzyści dla ck. Skarbu Państwa uskuteczniiony z kasy państwowej wydatek przynosi znacznie mniejszą korzyść tym, dla których go przeznaczono, a wspomaga niepotrzebujących pomocy.

Taktyka ta zwlekania okazuje się w tem jatkrawszem oświetleniu, gdy się zważy, że Towarzystwa rolnicze, które w czasach klęski właśnie najbardziej są powołane do skutecznego przeciwdziałania skutkom klęski, dotąd nie otrzymały znacznej części zasiłków za rok 1913. Program zużycia tych zasiłków zatwierdzono. Towarzystwa miały obowiązek poczynić wydatki w myśl tego programu. Logika wymaga, aby zasiłki wpłynęły przed wydaniem, a wyliczenie się nastąpiło po uskuteczniionych wydatkach, zwłaszcza gdy wiadomo jest c. k. Rządowi, że Towarzystwa nie posiadają innych na te cele funduszków. Dzieje się jednak przeciwnie i n. p. zasiłki z funduszu odszkodowań dla rolników za traktaty handlowe przypadające za r. 1912, a w r. 1913 przeznaczone do zużycia, zostały dotąd tylko częściowo asygnowane. Ponieważ i zasiłki krajowe na cele popierania rolnictwa w r. 1913 bądź odpadły całkowicie, bądź zostały tylko w części wypłacone, przeto korporacye rolnicze nie mogąc brnąć dalej w deficyty i kontynuować gospodarki na kredyt, zmuszone są w chwili najgwałtowniejszej potrzeby rolnictwa ograniczać swą działalność.

Komisya zapomogowa zdaje sobie sprawę z tego, że sumy poniesionych szkód nie jest w stanie wynagrodzić żadna akcyja ratunkowa. Komisya zdaje sobie także sprawę z niepomysłnego chwilowo stanu finansowego Państwa.

Wszelako skoro chodzi o ratunek zagrożonego ruiną kraju, stanowiącego obszarem i ludnością 26% państwa, skoro chodzi o ratunek zdrowia i życia milionów ludności, skoro chodzi o ratunek siły produkcyjnej spichrza Monarchii, powinny się znaleźć w interesie samego Państwa fundusze dostateczne. A gdy już zapadnie decyzja co do wysokości funduszu, powinna bezzwłocznie nastąpić realizacya środków przyznanych w interesie należytego wykorzystania tych środków, a więc właśnie w imię racjonalnej oszczędności, oraz w interesie należytego przeprowadzenia programu ich zużycia.

Na tem miejscu z uznaniem podnosi Komisya gorliwe zabiegi Dyrekcyi Banku krajowego, mające na celu dostarczenie gotówki na pożyczki niskoprocentowe dla ludności dotkniętej klęskami.

Nie mniej żywą wdzięczność wyrazić musi Komisya zapomogowa tym rodakom z poza granic naszego kraju, którzy na wiadomość o grożącej głodowej klęsce pospieszyli z wydatną pomocą materyalną ludności naszej, bez względu na narodowość i wyznanie. Pomoc ta tem nam jest droższą, że na liście ofiarodawców widzimy ze wzruszeniem oprócz darów osób zamożnych także wdowie oflary, gorącą miłością narodu pałających rzemieślników, włościan i robotników rolnych i przemysłowych, rozprószonych na wychodźstwie po odległych krajach kontynentu Europejskiego i za morzami.

Konkretne kierunki pomocy zarysowują się jako logiczne konsekwencye poprzednich uwag. Formułują je częściowo wnioski objęte sprawozdaniem Wydziału krajowego, jakoteż następujące wnioski przydzielone komisji uchwałą

Alegat 1. Wysokiego Sejmu z dnia 16. lutego 1914 załączone pod 1):

A. p. Wójcieckiego i Tow. Ls. 113.

2. p. Witosy i Tow. Ls. 118.

3. p. Cieńskiego i Tow. Ls. 1024.

4. p. Starucha i Tow. Ls. 1040, tudzież wnioski zgłoszone podczas dyskusyi w komisyi, a to:

B. 1. p. Dra A. Nowakowskiego:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby przyspieszył roboty przy regulacyi rzek kanałowych, prowadził je systematycznie w szerszych rozmiarach i na większych przestrzeniach z równoczesnem zmeliorowaniem gruntów nadbrzeżnych.

2. p. Ks. A. Kapuścińskiego:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaliczył powiat borszczowski do tych okolic, które z powodu wielkiego nieurodządu kukurudzy i kartofli nawiedził głód, a w jesieni 1912 nie można było wskutek słoty zasiał oziminy.

3. p. Dra A. Nowakowskiego:

Wzywa się Wydział kraj., ażeby zażądał od wszystkich Wydziałów powiatowych sprawozdań, w jakim czasie i na jakie roboty użyły zapomóg przyznanych przez c. k. Namiestnictwo i krajowy Komitet ratunkowy na budowę i poprawę dróg powiatowych i gminnych.

4. p. Nowosieleckiego:

a) aby nie tylko te gminy były uważane za dotknięte klęskami, które zgłosiły żądanie likwidacyi szkód dla odpisania podatków, b) aby wogóle w miejscowościach, dotkniętych klęską, wstrzymano egzekucye podatkowe, c) aby Komitety powiatowe uzupełniono delegatami z odleglejszych części powiatów, d) aby uzyskano od rządu odpowiedni fundusz zasilony funduszem krajowym na pożyczki dla tych właścicieli małych folwarków i dzierżawców, oraz właścian, którzy nie mogą korzystać z pożyczek Banku kraj., udzielanych za pośrednictwem Związku ziemian i krak. Tow. wzaj. kredytu, e) aby zapomogi rozdawano włościanom i małomieszczanom, a szczególnie tym, których domy skutkiem powodzi uległy uszkodzeniu.

5. p. Dra Lisiewicza:

a) Wzywa się Rząd, aby celem załagodzenia klęsk elementarnych w Galicyi udzielił dla kraju bezzwrotnej zapomogi z funduszków państwowych w wysokości 50 milionów koron i w tym celu wniósł odpowiednie przedłożenie do obu izb parlamentu.

b) Wzywa się Rząd o przyspieszenie akcji co do budowy publicznych w Galicyi celem załagodzenia skutków panującego w miastach bezrobocia.

6. p. W. Witosa:

a) Wzywa się Rząd, ażeby wyasygnował dostateczny fundusz na pożyczki niskoprocentowe i długoterminowe dla gospodarzy wiejskich.

b) Wzywa się Rząd, ażeby przyszedł jak najspieszniej z dostateczną pomocą pieniężną powiatom na budowę i rekonstrukcyę dróg gm. II. klasy, przy równoczesnem zniesieniu zastrzeżenia, że kwoty te mają być użyte jedynie na robociznę z wykluczeniem zakupna materyałów.

Treść tych wszystkich wniosków da się ująć w następujące postulaty:

1. pomoc dla uratowania materyału ludzkiego, a to, przez dostarczenie bezpłatnej żywności dla najuboższych i żywności po cenach niżonych dla rozporządzających pewnymi środkami tudzież przez dostarczenie sposobności do zarobku bezrobotnym;

2. pomoc dla uratowania inwentarza żywego;

3. pomoc w rekonstrukcyi uszkodzonych siedzib ludzkich i gospodarskich budynków;

4. pomoc w przywróceniu gruntom normalnej zdolności produkcyjnej;

5. pomoc w nabyciu nasion;

6. pomoc w rekonstrukcyi uszkodzonych budowli wodnych regulacyi rzek kanałowych przy budowlach ochronnych i robotach melioracyjnych;
7. pomoc przy rekonstrukcyi uszkodzonych komunikacyi;
8. pomoc dla gmin i powiatów w utrzymaniu dróg;
9. pomoc dla spółek wodnych w opłacie annuitetowych rat przypadających za r. 1914.
10. pomoc jednostkom gospodarczym potrzebującym kredytu dla przetrwania skutków klęski i utrzymania się przy gospodarstwie, względnie innem przedsiębiorstwie, i uprzywilejowanie im w ten sposób korzystania z akcji pod 1., 2., 5. wskazanej;
11. przyspieszenie robót publicznych;
12. środki prewencyjne dla zmniejszenia gwałtowności i rozmiarów powodzi na przyszłość;
13. ulgi przewozowe, podatkowe i należnościowe.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya zapomogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 6. listopada 1913 o klęskach elementarnych w r. 1913 przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Sejm zgodnie z postulatami parlamentarnej reprezentacyi kraju obu narodów i postulatami, wyrażonymi w uchwale komisyi parlamentarnej Koła polskiego wzywa c. k. Rząd, aby dla zaradzenia strasznym skutkom zeszłorocznych klęsk elementarnych udzielił krajowi ponad asygnowane już kwoty zapomóg, dalszej pomocy w tym stosunku, w jakim jej udzielono w analogicznych wypadkach zachodnim krajom koronnym, a w szczególności Tyrolowi w r. 1882, w każdym razie najmniej 35,000.000 K, do dyspozycyi Rządu krajowego.

Co do sposobu przeprowadzenia akcji wyraża Sejm zapatrywanie:

a) że poważna część tych funduszków powinna być użyta na udzielanie pożyczek bezprocentowych długoterminowych, w ten sposób, aby z nich korzystała mogły także gospodarstwa najbardziej potrzebujące a nie mogące przedstawić zabezpieczenia wymaganego warunkami obowiązującymi w dotychczasowej akcji,

b) że korzystać z niej winni najbardziej dotknięci skutkami klęski także z tych gmin i powiatów, z których nie zgłoszono likwidacyi szkód w celu odpisu podatku, jak z powiatu Borszczowskiego i Żółkiewskiego.

c) że fundusze zapomogowe na rekonstrukcyę dróg, mogą być także użyte na zakupno materyałów,

d) że celem skuteczniejszego przeprowadzenia akcji, powinny powiatowe komitety ratunkowe wejść w ścisły kontakt z czynnikami lokalnymi dobrze znającymi potrzeby ludności.

Z użycia funduszków na naprawę dróg, mają Wydziały powiatowe złożyć Wydziałowi krajowemu szczegółowe sprawozdania.

Tem samem załatwiono wniosek P. Cieńskiego i Tow. przytoczony pod A. 1. 3. lit. b. Wnioski P. Nowosieleckiego przytoczone pod B. 1. 4 lit. c) d). Wniosek Dr. Nowakowskiego przytoczony pod B. 1. 3. Wnioski P. Witosy przytoczone pod B. 1. 6. Wniosek Dr. Lisiewicza przytoczony pod B. 1. 5. Wniosek P. Starucha i Tow. przytoczony pod A. 1. 4. Wniosek P. Witosy i Tow. przytoczony pod A. 1. 2. Wniosek P. Ks. Kapuścińskiego przytoczony pod B. 1. 2, wreszcie petycje powiatu Żółkiewskiego.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przy rozdziale nasion na zasiewy i pasz treściwych uwzględnił wszystkich rolników, dotkniętych klęskami elementarnymi, nie

ograniczając tej pomocy do członków organizacji rolniczych, tudzież, by w akcyi zapomogowej rolniczej uwzględniał także ludność rolniczą w miastach i umożliwił jej równomierne korzystanie z ulg udzielanych ludności rolniczej wiejskiej.

IV. Sejm wzywa Rząd, aby przyspieszył akcyę co do zamierzonych w Galicyi budowli publicznych w myśl żądań reprezentacyi parlamentarnej kraju i wniosków rządu krajowego tak, aby budowle te z wczesną wiosną r. 1914 mogły być rozpoczęte.

Tem samem załatwiono wnioski P. Wójcickiego i Tow. przytoczone pod A. 1. 1 i wniosek P. Dr. Lisiewicza przytoczony pod B. 1. 5 lit. 6.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby bezzwłocznie wyasygnował zaległe za r. 1913 i dawniejsze zasiłki dla korporacyi rolniczych i aby jak najrychlej udzielił im zaliczki na subwencye za rok 1914.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby spowodował Bank Austro-Węgierski do przyznania na przeciąg najbliższych pięciu lat wydatnego kredytu powiatowym i miejskim Kasom oszczędności, Towarzystwom zaliczkowym i innym podobnym instytucyom w kraju jużto bezpośrednio, jużto przez Bank krajowy i Centralną Kasę dla spółek rolniczych.

VII. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby prolongował raty udzielonej w zeszłym roku pożyczki zapomogowej zarówno dla wielkiej jak i małej własności ziemskiej — do października 1914.

VIII. Sejm wzywa c. k. Rząd 1. aby zarządził wstrzymanie egzekucyjnego ściągania podatków od ludności dotkniętej skutkami klęski; 2. aby zarządził uwolnienie od należitości skarbowych wszystkich czynności prawnych i dokumentów wynikłych z transakcyi pożyczkowych przy pomocy funduszu zapomogowego realizowanych.

Tem samem załatwiono wniosek p. Nowosieleckiego przytoczony pod B. 1. 5, lit. 6.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby na pokrycie przypadającego za lata 1913 i 1914 krajowego datku 40% do regulacyi rzek kanałowych i na nadzwyczajne roboty konserwacyjne przy wykończonych publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych tudzież na zasiłki dla najbardziej dotkniętych spółek wodnych i na dalszą akcyę przy odwodnieniu gruntów dotkniętych przez wylewy i śloty, zaciągnął imieniem kraju pożyczkę amortyzacyjną w wysokości potrzebnej do uzyskania sumy 4,216.574 K w gotówce.

Pożyczka ta może być złączoną z amortyzacyjną pożyczką, jaką Sejm uchwali zaciągnąć na inne cele.

X. Sejm ponawiając swoją uchwałę z 14. lutego 1912, poleca Wydziałowi krajowemu, aby ze względu na powtarzające się corocznie klęski elementarne wstawił do rubr. X. kredyt 100.000 K do dyspozycyi Wydziału krajowego na niesienie pomocy, w razie klęsk elementarnych. O ileby kredyt ten w niektórych latach nie został wyczerpany, ma tworzyć fundusz zapasowy z tem samem przeznaczeniem na przyszłość.

XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki amortyzacyjnej w wysokości potrzebnej do uzyskania sumy 3,000.000 K w gotówce. Sumy uzyskanej użyje Wydział krajowy na zasilenie krajowego funduszu pożyczkowego drogowego, ustanowionego uchwałą sejmową z 13. października 1882.

Sejm uchyla równocześnie uchwałę swoją z 19. października 1908, o ile ta uchwała w ustępie IV. poleca wstawiać aż po rok 1918 włącznie po 100.000 K rocznie do budżetu krajowego tytułem dotacyi dla tego funduszu.

Pożyczki udzielane powiatom z tego funduszu nie podpadają pod przepis czwartego ustępu § 24 ustawy o reprezentacji powiatowej w brzmieniu ustalonym ustawą z 15. maja 1907 nr. 52 Dz. u. kr.

XII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby celem bezzwłocznego zasilenia funduszu na doraźne zapomogi dla zaradzenia nędzy i zakupu tańszych środków żywności, tudzież na pożyczki bezprocentowe i na roboty publiczne zaciągnął natychmiast imieniem kraju pożyczkę w wysokości 3,000.000 koron. Z funduszu tego należy udzielić powiatom dla ludności wiejskiej i małomiasteczkowej zaciągów do wysokości łącznej 2,000.000 koron, miastom zaś również milion koron a to w stosunku 40% dla Lwowa i Krakowa, a 60% dla reszty większych miast. Realizacja tej pożyczki ma mieć pierwszeństwo przed wszystkimi innymi; o ileby zaś inne dawniej uchwalone pożyczki zostały pierwiej zrealizowane, ma być z nich fundusz zapomogowy zaliczkowany.

XIII. Sejm przeznacza kwotę 235.411 K 36 h. na pokrycie przypadających na rok 1914 rat annuitetowych pożyczek zaciągniętych przez spółki wodne na opłatę datków konkurencyjnych i na konserwację publicznych robót melioracyjnych w r. 1914 — według załączonego wykazu pod 2).

XIV. Sejm ponawiając swoją uchwałę z dnia 27. października 1908, poleca Wydziałowi krajowemu, aby poparł akcję rolniczej stacji doświadczalnej w Dublanach i c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego zmierzającą do wprowadzenia i rozszerzenia w kraju odmian zbóż i ziemniaków odporniejszych na wpływy atmosferyczne.

XV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby bezzwłocznie przystąpił do realizacji w całości:

a) przyzwolonych już pożyczek, a to 5 milionów koron na pożyczki dla miast a 10 milionów koron na bezzwłoczne zaciągnięcia dla wsi na budowy szkół,

b) pożyczki 7 milionów koron przyzwolonej w roku 1912 na powiększenie funduszu przemysłowego,

c) przyzwolonych w latach 1908, 1910 i 1912 pożyczek na budowę szkolne i szpitalne w sprawozdaniu do L. 208.961/913 wymienionych jak np. szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie, szpitali prowincjonalnych itd., i budowę te jak najspieszniej rozpoczął.

XVI. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby jak najspieszniej ukończył pertraktacje z c. k. Rządem i gminami:

a) co do przyspieszenia budowy państwowych szkół fachowych w Zakopanem i Kołomyi.

b) co do budowy dalszych klinik uniwersyteckich (oftalmologicznej, laryngologicznej i psychiatrycznej) we Lwowie, na które plany od dawna są gotowe i budowa już może być rozpoczęta.

XVII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wobec wyczerpania funduszu koszarowego a wielkiego w tym kierunku zapotrzebowania zaciągnął na te cele imieniem kraju w r. 1914 pożyczkę amortyzacyjną w wysokości miliona koron (1,000.000 K).

XVIII. Wniosek p. Nowakowskiego przytoczony pod IV. B. 3. lit., a uwzględniony częściowo uchwałami (pod X. i pod XI.), przekazuje Sejm odnośnie do części żądającej melioracji gruntów nadbrzeżnych równocześnie z regulacją rzek Wydziałowi krajowi do uwzględnienia.

XIX. Odstąpiono Komisji zapomogowej:

1. prośbę mieszkańców gminy Odporyszów Ls. 460/309;

2. prośbę mieszkańców gminy Przendzel Ls. 630/476;

3. prośbę Onufrego Hardijczuka s. Mikołaja z Rybnej powiat Kosów, Ls. 695/452;

4. prośbę gminy Grabówka Ls. 994/759;

5. Prośbę wspólną 12-tu gmin powiatu Brodzkiego Ls. 1330/874.

6. prośbę gminy Kozary pow. Rohatyn Ls. 1.472/986;

7. prośbę gminy Niewoczyn pow. Bohorodczany Ls. 1.744/1.169;

8. prośbę wspólną pogorzalców Kamionki Strumiłowej Ls. 1.749/1.174

wszystkie o pomoc z powodu klęsk żywiołowych, Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu, aby w granicach uchwalonych funduszków, przyszedł petentom z pomocą przy pośrednictwie powiatowych Komitetów ratunkowych.

Przewodniczący:

Stanisław Stadnicki.

Sprawozdawca:

Stefan Skrzyński.

L. s. 113.

Wniosek nagły.

Ze względu na wielkie rozmiary tegorocznych klęsk elementarnych i konieczność zapewnienia zarobku dla ludności,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby niezwłocznie przystąpił tak we Lwowie i w Krakowie, jak w całym kraju do wykonania i przyspieszenia budowy gmachów szkolnych i innych gmachów państwowych, niemniej robót drogowych, kolejowych, kanalizacyjnych, regulacyjnych, melioracyjnych i innych;

wzywa się c. k. Rząd, aby na cele robót powyższych wyznaczył z funduszków państwowych nadzwyczajną, wydatną sumę.

Wnioskodawca:

Wójcicki.

Schmidt, Bednarski, ks. Zaremba, ks. Michalik, Pilch, Jabłoński, Sala, Tomaka, ks. Wolanin, Górkiwicz, Maciuszek, Skarbek, Głabiński, Riedl, Neumann, Zamorski, Adam.

Ls. 118.

Wniosek nagły

posła Witosa i tow. w sprawie akcji ratunkowej z powodu tegorocznych klęsk elementarnych.

Wysoki Sejmie!

Po zeszłorocznej klęsce ulewnych deszczów, nawiedziła kraj nasz w r. 1913 nadzwyczajna katastrofa, niepamiętna od roku 1813. Ulewne deszcze, które trwały od końca kwietnia do połowy września, zniszczyły plony we wszystkich powiatach kraju, tudzież kilkakrotne wylewy rzek spowodowały ruinę rolników, która z ogólną depresją ekonomiczną dotknęła także mieszkańców miast. Wykazane przez Wydziały powiatowe (z wyjątkiem Zaleszczyk) szkody w plonach wynoszą olbrzymią sumę przeszło **293,000.000 koron**, szkody zaś w drogach gminnych **11,652.498 koron**. Pomoc dla ludności rolniczej okazuje się nieodzowną w następujących kierunkach:

1. pomoc doraźna na zakupno żywności dla ludności dotkniętej wylewami rzek i na naprawę zburzonych domów;
2. dostarczenie nasion pod zasiewy i paszy dla bydła;
3. pomoc na naprawę dróg, rekonstrukcję uszkodzonych budowli wodnych i odwodnienie gruntów celem umożliwienia wiosennej uprawy;
4. dostarczenie niskoprocentowego kredytu dla rolników celem utrzymania ich przy posiadanych gospodarstwach.

Wprawdzie Rząd przyszedł już krajowi z pewną pomocą w powyższym kierunku, ale pomoc ta jest niedostateczną i nie odpowiada rozmiarom katastrofy. Potrzeba mianowicie wydatniejszych zapomóg na wyżywienie ludności i przeziimowanie inwentarza, na zakupno nasion pod zasiewy jare, na naprawę dróg, robót regulacyjnych i melioracyjnych, a przede wszystkim taniego kredytu dla ratowania gospodarstw. Zachodzi też nieodzowna potrzeba ustalenia licznych usuwisk, które się potworzyły w kraju, zdeformowały i zabagniły grunta, oraz uszkodziły budynki.

Komisya parlamentarna Koła polskiego zażądała od Rządu takiej pomocy dla kraju, jakiej udzieliło państwo kilkunastu powiatom południowo-tyrolskim po powodzi w roku 1882 i przy tem żądaniu powinien także Wysoki Sejm obstawać.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa Rząd, ażeby wobec ogromu katastrofy, jaka kraj dotknęła w roku 1913 z powodu ulewnych deszczów i powodzi, przyszedł jak najrychlej krajowi z pomocą w kierunku wskazanym przez Komisję parlamentarną Koła polskiego.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył Sejmowi wnioski w sprawie akcji zapomogowej dla rolników dotkniętych tegorocznymi kieżkami elementarnymi.

Lwów, dnia 5. grudnia 1913.

Wnioskodawca:

Witos.

Kędzior, Olearski, Łazarski, Haempel, Tertil, Maryewski, Siwula, Bardl, Bernardzikowski, Riedl, Stapiński, Krężel, Serezyk, Bojko, Bosak, Łaskuda, Schätzel.

L. s. 1024/914.

Wniosek nagły.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zważywszy, że nędza w kraju wskutek klęsk elementarnych tj. wylewów i słyoty coraz większe przybiera, zważywszy, że dotychczasowa akcyja zapomogowa c. k. Rządu nie zupełnie odpowiada potrzebom i taka jak dotychczasowa, nie przyniosłaby ulgi najwięcej potrzebującym. Zważywszy, że najuboższa

ludność najwięcej zagrożona nie może korzystać z dotychczasowej formy pomocy, tj. zakupna artykułów żywności i zboża na nasienie z przyznanym opustem, gdyż ta część ludności nie posiada wcale ani gotówki ani kredytu,

Zważywszy że c. k. Rząd, ani komitet ratunkowy nie uwzględniły dotąd rezolucyi uchwalonej na naradzie prezesów rad powiatowych w jesieni 1913 r. wskazującej konieczność przyjścia z pomocą najuboższej ludności przez dostarczenie bezpłatne w powiatach i gminach, gdzie to okaże się koniecznem, a to podawania żywności, rozdawanie artykułów pożywienia, dostarczanie opału, odzieży,

Zważywszy, że akcja zapomogowa nie słabnąć, ale rozszerzać się i energiczniej prowadzoną być winna,

Wzywa się c. k. Rząd do przedłożenia sprawozdania Wysokiemu Sejmowi na najbliższem posiedzeniu Sejmu z akcji ratunkowej, przedstawienia, jakie środki na ten cel Rząd krajowy ma obecnie jeszcze do rozporządzenia, a jakie ewentualnie poczynił kroki u centralnego Rządu celem uzyskania dalszych funduszków, odpowiadających rozmiarom klęski.

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przez odpowiednie zarządzenia wprowadził zmiany w dotychczasowych organizacjach ratunkowych celem energiczniejszej, szybkiej i skutecznej akcji.

Wnioskodawca :

Tadeusz Cieński.

Czartoryski, Julian Brunicki, L. Koziebrodzki, St. Stroński, Nowosielecki, St. Kasznica, Garapich, Moysa, Laskowski, Schnell, Onyszkiewicz, Piniński, Urbański, Stan. Stadnicki, Jan Gromnicki, Miecz. Burzyński, Tad. Starzyński, Włodz. Barański, Lubomirski, Paweł Sapieha, St. A. Stadnicki, Jan Potocki, Serwatowski, Krzysztofowicz.

L. s. 1040,914.

Wniosek nagły

posła Tymotea Starucha i tow. w sprawie elementarnych klęsk, które zostały spowodowane nieustannymi deszczami i wylewami rzek i potoków w 1913 r. we wschodniej części kraju a przeważnie w pow. Brzeżańskim.

Jak już wogóle wiadomo, nawiedziła nasz kraj, a przeważnie wschodnią część Galicyi straszna katastrofa, która dotknęła w straszny sposób brzeżański powiat, albowiem z powodu czteromiesięcznych ulewnych deszczów wszystkie zasiewy zgniły, kartofle przepadły, pierwsza i druga koniczyna zgniła, rzeki i potoki powylewały i to po kilka razy tak, iż wszystkie ogrody nisko położone i sianokosy zostały zniszczone zupełnie, a w podolskiej części powiatu w okręgu sądowym kozowskim jeszcze do tego myszy zniszczyły wszystko, co tylko słońce nie dokończyła tak, że ludność znajduje się w skrajnej nędzy, ponieważ głód zaglądnął do nieszczęsnych chłopskich chat, a głód teraz szerzy się w powiecie w straszny sposób, a najgorzej, że na wiosnę lud nie ma czem zasiać pól. Dotychczasowa akcja ratunkowa ze strony Rządu nie przyniosła żadnej ulgi ani pomocy dla ludności, dlatego podpisani stawiają wniosek:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić 40 milionów koron na ratunek cierpiącej ludności, a z tego co najmniej jeden milion przeznaczyć na powiat brzeżański.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd centralny do wyasygnowania odpowiednich sum pieniężnych z państwowych kas na ratunek dotkniętej przez katastrofę ludności w Galicyi w wysokości 80 milionów kor., a w pierwszej mierze na zakupno zboża na nasienie teraz na wiosnę.

Wnioskodawca:

Tymotej Staruch.

Kość' Lewicki, Makuch, Petruszewicz, Rożankowski, Sandulak, Dumka, Singalewicz, Cegelski, Metella, Kormosz, Winniczuk, Ławruk, Kochanowski, Lew Lewicki, Terszakewicz, Horbaczewski, Wanio.

Alegat 2. do Ls. 1.929/1914.

W Y K A Z

przypadających na rok 1914 rat anuitetowych pożyczek zaciągniętych przez spółki wodne na pokrycie datków konkurencyjnych.

		Raty anuitetowe:	
Spółka wodna	Nowego Brnia	5.870 K	44 h
"	" osuszenia bagien Oleskich	4.417 "	18 "
"	" Kisieliny dolnej	2.367 "	16 "
"	" Wisły-Sanu w pow. Tarnobrzeskim	2.539 "	36 "
"	" Starego Brnia	2.261 "	80 "
"	" Dumnego potoku	2.310 "	48 "
"	" Przegnojówki	2.098 "	62 "
"	" Wisły od Podgórzia do Niepołomic I.	6.642 "	92 "
"	" Wisły od Podgórzia do Niepołomic II.	5.078 "	68 "
"	" bagien Stojanowskich I.	3.015 "	60 "
"	" " " II.	2.110 "	15 "
"	" Krzemienicy i Babulówki	14.357 "	26 "
"	" Wisły w pow. Dąbrowskim — pow. Dąbrowa I.	1.015 "	74 "
"	" Wisły w pow. Dąbrowskim — pow. Dąbrowa II.	2.234 "	62 "
"	" lewego brzegu Dunajca w Wojniczu	5.824 "	58 "
"	" Złotej Lipy	5.589 "	64 "
"	" Gnilej Lipy, sek. środ.	20.572 "	40 "
"	" Bagien naddniestrzańskich	13.456 "	22 "
"	" Bagien rzemieńskich	2.871 "	36 "
"	" regulacyi Raty	20.836 "	87 "
"	" " Pustej	15.428 "	70 "
"	" " Rudawy -- pow. Kraków	2.550 "	96 "
"	" " Błóżewki	10.548 "	52 "
"	" obw. Wisły od Niepołomic do Raby	13.012 "	10 "
Razem .		167.011 K 36 h	
Konserwacja publicznych robót melioracyjnych — datki za r. 1914.		66.400 " — "	
Razem .		233.411 K 36 h	

We Lwowie, dnia 18. lutego 1914.